

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **A., a.s.**, R., B. proti žalovanému: **O., s.r.o.**, R., B., zast.: JUDr. P.P., advokát, S., B., **o zaplatenie 994 711 Sk**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 21.04.2010, č. k. 53Cb 48/2000-385, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 21.04.2010, č. k. 53Cb 48/2000-385 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému 137 651,76 Eur. Ďalej zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 38 262,91 Eur na účet jeho právneho zástupcu.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia žalobca si uplatnil žalobou zo dňa 03.12.1999 právo na zaplatenie dlžného poistného 831 317 Sk, po oprave petitu 994 711 Sk z Poistnej zmluvy č. 746-561510/17 zo dňa 7.1.1991, uzavretej podľa § 358 ods. 2 Hospodárskeho zákonníka s poplatkom z omeškania. Zmluvné strany si dohodli poistenie pre prípad poškodenia alebo zničenia veci živelnou udalosťou, poistenie pre prípad odcudzenia veci, poistenie pre prípad poškodenia alebo zničenia stroja a zariadenia, poistenie zodpovednosti za škody vzniknuté prepravou zásielok a poistenie zodpovednosti za škodu s poistným v sume 6 300 000 Sk s tým, že žalovaný sa zaviazal platiť poistné v ročných poistných obdobiach v štvrtročných splátkach. Ku dňu zániku poistnej zmluvy bolo platných 15 dodatkov ku zmluve. Poistenie

zaniklo dňa 31.12.1999 výpoveďou zo strany žalobcu z dôvodu neplnenia si zmluvných podmienok platenia dohodnutého poistného, a to za obdobie od 1.4.1998 do 31.12.1999.

Súd sa vecou opätovne zaoberal po tom, čo odvolací súd uznesením zo dňa 14.5.2008, sp. zn. 2 Obo 194/2007 jeho žalobe vyhovujúci a protinávrh žalovaného zamietajúci rozsudok z 27.5.2007 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V odôvodnení tohto uznesenia odvolací súd konštatoval, že súd 1. stupňa správne posudzoval vznik právneho vzťahu a práv a povinností podľa ustanovení Hospodárskeho zákonníka, vôbec sa však nezaoberal námietkami žalovaného a uložil mu v ďalšom konaní posúdiť všetky žalovaným namietané skutočnosti, týkajúce sa neplatnosti zmlúv o poistení v zmysle ust. § 21 a nasl. v spojení s § 358 a nasl. Hosp. zák. a k námietkam účastníkov v odôvodnení rozhodnutia zaujať stanovisko tak, aby z rozhodovania bolo zrejmé, akými úvahami sa súd 1. stupňa riadil a k akým záverom pri rozhodnutí dospel a opätovne posúdiť aj návrh žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia v spojení so žalobcom vznesenou námietkou premlčania.

Odvolací súd konštatoval, že súd 1. stupňa sa týmto usmernením Najvyššieho súdu SR neriadil, čo viedlo k dvom základným pochybeniam súdu 1. stupňa a následne aj nesprávnosti rozhodnutia.

Prvé základné pochybenie súdu 1. stupňa sa týka žalobcu a spočíva v nerešpektovaní ust. § 763 Obch. zák., rovnako ako aj § 868 veta bodkočiarka Obč. zák., zakotvujúcich zásadu neprípustnosti retroaktivity ich ustanovení tým, že posúdil neplatnosť poistnej zmluvy uzavretej dňa 7.1.1991 za platnosti a účinnosti Hospodárskeho zákonníka, v súlade s jeho ustanoveniami, podľa ust. § 37 Obč. zák., účinnými od 1.1.1992, a to napriek tomu, že odvolací súd vo svojom usmernení v už spomenutom uznesení ho odkázal na ust. § 21 a nasl., v spojení s ust. § 358 a nasl. Hosp. zák.

Druhé základné pochybenie súdu 1. stupňa sa týka protinávrhu žalovaného na sumu 2 625 000 Sk v ním dňa 29.2.2000 podanom odpore proti súdom vydanému platobnému rozkazu v podaní zo dňa 21.4.2004, zvýšenej na 4 146 897 Sk a nezohľadnení vyjadrenia právneho zástupcu žalovaného na pojednávaní dňa 16.7.2007, ktorým prinajmenšom vzal svoj protinávrh v sume prevyšujúcej žalobcom uplatnenú sumu späť a uplatnenú sumu znížil na 931 316 Sk tak, ako ju žalobca uplatňuje v tomto konaní, pričom o protinávrhu v tejto sume rozhodol jeho zamietnutím už v rozsudku zo dňa 23.5.2007.

Pokiaľ ide o platnosť spornej poistnej zmluvy, súd usúdil, že je podľa § 2 v súvislosti s ust. § 22 ods. 1 a 2 Hosp. zák. neplatná, pretože pri jej uzavretí chýbala určitosť a zrozumiteľnosť prejavu vôle účastníkov.

Čo do protinávrhu žalovaného, vychádzal z ust. § 24c Hosp. zák. a § 451 ods. 1 Obč. zák. V rámci konania vzniesol žalobca kompenzačnú námietku vo výške 26 519,76 Eur voči vzájomnému protinávrhu žalovaného. Žalovaný si nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnil platne, vo výške 137 651,76 Eur. Žalobca si pohľadávku na zaplatenie uplatnil vo výške 26 519,76 Eur.

Súd preto na základe takto vykonaného dokazovania návrh žalobcu v celom rozsahu zamietol a návrhu žalovaného, uplatneného v zmysle § 451 ods. 1, 2 Obč. zák. v celom rozsahu vyhovel.

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca. Namietol, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Pokiaľ ide o záver súdu I. stupňa, že poisťná zmluva, ktorú uzavrel so žalovaným, bola neplatná pre nezrozumiteľnosť a neurčitosť, namieta, že o platnosti jej uzavretia svedčí aj správanie sa žalovaného, ktorý platil dohodnuté poistné aj spôsobom vzájomného započítania pohľadávok žalovaného z dlžného poistného plnenia z poistnej udalosti. Poukazuje pritom na spis týkajúci sa poistnej udalosti, oznámenej žalobcovi žalovaným listom zo dňa 15.1.1999.

Navrhol preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že jeho návrhu v celom rozsahu vyhovie.

Žalovaný vo vyjadrení k žalobcovmu odvolaniu zdôrazňuje neplatnosť spornej poistnej zmluvy od počiatku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že je dôvodné.

Z obsahu spisu aj z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd I. stupňa vo veci rozhodol prvýkrát rozsudkom zo dňa 23.5.2007, ktorým žalobe vyhovel a protinávrh žalovaného na zaplatenie 931 316 Sk a prísl. zamietol.

Odvolací súd tento rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle ust. § 221 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci s tým, že súd prvého stupňa posúdi všetky žalovaným namietané skutočnosti, týkajúce sa neplatnosti zmluvy o poistení v zmysle ust. § 21 a nasl. v spojení s ust. § 358 a nasl. Hosp. zák. v rozsahu uvedenom odvolacím súdom, opätovne ako predbežnú otázku posúdi platnosť uzavretej poistnej zmluvy a k námietkam účastníkov v odôvodnení rozhodnutia zaujme stanovisko tak, aby z rozhodnutia bolo zrejmé, akými úvahami sa súd prvého stupňa riadil a k akým záverom

pri rozhodnutí dospel a opätovne posúdi aj návrh žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia v spojení so vznesenou námietkou premlčania žalobcom.

Súd I. stupňa v druhom svojom rozsudku (zo dňa 8.4.2009) uzavrel, že poisťná zmluva je absolútne neplatná v zmysle § 37 ods. 1 Obč. zák. a že podľa § 451 Obč. zák. žalobca sa tým, že žalovaný zaplatil poisťné, bezdôvodne obohatil, preto žalobcov návrh zamietol a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému 137 651,76 Eur (4 146 897 Sk).

Na základe odvolania žalobcu odvolací súd tento rozsudok súdu I. stupňa uznesením zo dňa 9.9.2009 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Napadnutý rozsudok vydal Krajský súd v Bratislave na základe tohto rozhodnutia odvolacieho súdu.

Súd I. stupňa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia cituje síce str. 5 ods. 2, 3, 4), že odvolací súd v odôvodnení svojho v poradí druhého rozhodnutia konštatoval, že súd I. stupňa sa neriadil usmernením Najvyššieho súdu SR v jeho prvom rozhodnutí, čo viedlo k dvom základným pochybeniam súdu I. stupňa a následne aj k nesprávnosti rozhodnutia, neriadil sa ním však ani v napadnutom rozhodnutí. Týka sa to posúdenia platnosti spornej poisťnej zmluvy podľa ustanovení Hospodárskeho zákonníka aj protinávru žalovaného na sumu 2 625 000 Sk v ním dňa 29.2.2000 podanom odpore proti súdom vydanému platobnému rozkazu v podaní zo dňa 21.4.2004, zvýšenej na 4 146 897 Sk a nezohľadnení vyjadrenia právneho zástupcu žalovaného na pojednávaní dňa 16.7.2007, ktorým prinajmenšom vzal svoj protinávrh v sume prevyšujúcej žalobcom uplatnenú sumu späť a uplatnenú sumu znížil na 931 316 Sk, tak, ako ju žalobca uplatňuje v tomto konaní, pričom o protinávru v tejto sume rozhodol jeho zamietnutím už v rozsudku zo dňa 23.5.2007.

Odvolací súd konštatoval, že súd I. stupňa sa v napadnutom rozsudku neriadil ani usmernením odvolacieho súdu v jeho uznesení zo dňa 14.5.2008, sp. zn. 2 Obo 194/2007, hoci ho v odôvodnení napadnutého rozsudku cituje.

Pokiaľ ide o posúdenie platnosti spornej poisťnej zmluvy, súd I. stupňa síce aplikoval ust. § 21 a nasl. Hosp. zák., osvojil si však interpretáciu a argumentáciu žalovaného zameranú na výsledný úsudok, že zmluva je od začiatku neplatná. Preto sa nevysporiadal s námietkami žalobcu, dožadujúcimi sa aplikácie ustanovení § 22 ods. 2 Hosp. zák. upravujúcich možnosť dodatočného schválenia, resp. dodatočného vyjasnenia úkonu, čo má právne účinky, akoby bol úkon platný od začiatku. Súd nevzal do úvahy okolnosť, že JUDr. V. bol podľa výpisu z OR (čl. 265, 60) v čase uzavretia poisťnej zmluvy jediným oprávneným podpisovať za spoločnosť (ako jej riaditeľ) žalovaného, ani list žalovaného (č. 1. 97 - ako konateľ podpísaný JUDr. K.P.) žalobcovi zo dňa 28.12.1998, v ktorom mu

oznamuje, že v súlade s rokovaním, ktoré sa uskutočnilo v S., a.s. dňa 08.12.1998, ukončuje dňom 31.12.1998 spornú zmluvu.

V súvislosti s ust. § 22 ods. 2 Hosp. zák. je názor žalovaného v jeho vyjadrení k odvolaniu žalobcu, že poisťná zmluva je neplatná od samého začiatku, a teda i následne aj jej dodatky sú právne irelevantné, negáciou tohto ustanovenia, vôbec sa o ňom nezmienil, ani sa s ním nevysporiadal.

Súd I. stupňa sa náležite nevysporiadal ani s protinávrhom žalovaného.

Je nesporné a konštatuje to aj odôvodnenie napadnutého rozsudku, že prvý protinávrh (na sumu 2 625 000 Sk) žalovaný podal vo svojom odpore proti platobnému rozkazu dňa 29.2.2000. Podaním zo dňa 21.4.2004 zvýšil žalovaný protinávrh na sumu 4 146 897 Sk. Na pojednávaní dňa 16.5.2007 žalovaný však vzal svoj protinávrh v sume prevyšujúcej žalobcom uplatnenú sumu späť, t. j. znížil jeho výšku na 931 316 Sk, tak, ako ju žalobca uplatňuje v tomto konaní. O protinávrhu v tejto sume rozhodol súd I. stupňa jeho zamietnutím v rozsudku zo dňa 23.5.2007.

V odôvodnením napadnutého rozsudku sa uvádza, že v odpore proti platobnému rozkazu, č. k. 79Rob 1288/99 zo dňa 4.2.2000, podanom na súd dňa 29.2.2000, si žalovaný uplatnil právo na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 ods. 1, 2 Obč. zák., ktoré žalobcovi vzniklo titulom majetkového prospechu získaného plnením bez právneho dôvodu, ktorý odpadol. Uplatnenú sumu 2 625 000 Sk žalovaný na základe výzvy súdu vyšpecifikoval a upravil na výšku 4 146 897 Sk dňa 21.4.2004. Žalobca sa k obom podaniam žalovaného vyjadril tak, že účinok žalobcu neuznáva, nakoľko má za to, že poisťná zmluva zo dňa 7.1.1991, č. 746-561-510/17, uzavretá podľa § 658 ods. 2 Hosp. zák. je platná. Žalobcom napádané vyjadrenia právneho zástupcu žalovaného, bez účasti žalovaného, ktoré právny zástupca ďalšími ústnymi vyjadreniami a podaniami po konzultácii s klientom nesnoval, súd vyhodnotil ako návrh zo dňa 29.2.2000 na zaplatenie 4 146 897 Sk, teda protinávrh v sume prevyšujúcej žalobcom uplatnenú sumu v zmysle § 97 ods. 1 O.s.p., podliehajúci zaplateniu súdneho poplatku za protinávrh v sume 8 256 Eur, ktorú sumu žalovaný na účet súdu riadne zaplatil. Z vyššie uvedených dôvodov súd k námietke žalobcu vznesenej žalobcom neprihliadol.

Z tohto, v časti protinávrhu upravenom dňa 21.4.2004 (č. I. 68) na sumu 4 146 897 Sk nezrozumiteľného odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd uznal protinávrh upravený na sumu 4 146 897 Sk dňa 21.4.2004 za uplatnený dňa 29.2.2000 s tým, že žalovaný súdny poplatok za protinávrh v tejto výške v sume 8 256 Eur na účet súdu zaplatil.

Z uvedeného vyplýva, že súd I. stupňa nezohľadnil spomenuté vyjadrenie právneho zástupcu na pojednávaní dňa 16.5.2007, ani rozsudok, ktorý na tomto základe vydal. Tento svoj postup ani nijako neodôvodnil a v spise (č. I. 168) je záznam zo dňa 6.2.2007, že súdny poplatok nebol k 30.1.2007 uhradený.

Na pojednávaní dňa 22.10.2008 (č. I. 211 dole) právny zástupca žalovaného oboznámil súd so svojim protinávrhom, doručeným súdu 3.9.2008, ktorý súd I. stupňa uznesením, ktoré bolo vyhlásené, pripustil. V tomto protinávrhu išlo o sumu 4 146 897 Sk.

Súd I. stupňa sa taktiež nevysporiadal s námietkou premlčania uvedeného nároku uplatneného protinávrhom, ktorú vzniesol žalobca aj na tomto pojednávaní. Námietku premlčania návrhu uplatneného protinávrhom žalovaného vzniesol žalobca aj vo svojom vyjadrení (č. I. 156) zo dňa 18.4.2006 k protinávrhu doručenému mu na pojednávaní dňa 14.3.2006.

Na tomto základe odvolací súd napadnutý rozsudok súdu I. stupňa podľa § 221 ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 3. augusta 2010

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Michaela Szöcssová